VIIKONVAIHDE

SIMONKADULLA

Tuumitaan vielä pari viikkoa

Kuluneella viikolla hallitus joutui nostamaan pääministeri **Jyrki Kataisen** (kok.) johdolla ikävistä ikävimmät talouspäätökset, budjettileikkaukset ja veronkiristykset, yhteiseen keskusteluun.

Tiistaisten strategianeuvottelujen tulokset jäivät laihoiksi. Hallituspuolueet katsoivat parhaaksi olla järkyttämättä kansalaisia talouden sopeutustoimien määristä.

Talouspäätöksiä siirrettiin muutamalla viikolla, sillä verukkeella, että valtiovarainministeriön tuore suhdanne-ennuste valmistuu.

Kokoomuksen kivireki

Päätöksenteon lammasmaisuus kertoo hallituksen huonosta yhteispelistä. Voikin perustellusti kysyä, miten kokoomus ja SDP ylipäätänsä ovat päätyneet yhteiseen hallitukseen.

Kokoomuksessa hallituksen kivireen vetäminen alkaa tuntua hartioissa.

Kyydissä on vielä demarien kovaluu valtiovarainministeri **Jutta Urpilainen**. Vakuusristiretki Kreikkaan osoitti, ettei Urpilaisen ajattelutapa tunne peruutusvaihdetta.

Maaliskuun lopulla pidettävästä kehysriihestä on tätä vauhtia tulossa hallituspuolueiden keskinäinen mittelö, hallitusneuvottelut osa II.

Budjettileikkauksiin ei kenelläkään ole valmiutta. Poliittisesti sisäsiistein keino säästää on jäädyttää valtionmenojen lakisääteiset tasokorotukset.

Uusilla veroillakaan ei taloutta pian pelasteta. SDP pitää itsepäisesti kiinni siitä, ettei arvonlisäveroa kiristetä.

Kokoomus taas härnää syvältä asemistaan kumppaniaan alv-vaateilla. Eikä samalla suostu nostamaan työn verotusta.

Jostain politikointi on aloitettava

Eduskunnassa kuultiin tiistaina puhemaraton. Kreikka-keskustelun kuluessa pidettiin 145 puheenvuoroa – runsaan seitsemän tunnin ajan.

Aihe oli edustajille entuudestaan niin tuttu, että lehtereillä saattoi odottaa oivia retorisia vetoja.

Niitä toki kuultiinkin, ja väittely viihdytti. Sitä hyvin kuvasi edustaja **Pentti Kettunen** (ps.), joka oikein ääneen ihmetteli, kenen asioita hänet on eduskuntaan valittu hoitamaan, suomalaisten vai kreikkalaisten.

Perussuomalaiset etunenässä pääsivät toteuttamaan vaaliohjelmaansa. Kreikan lainapaketille ei sympatioita herunut.

Mielipidemittauksissa perussuomalaisten ohi pinkonut keskusta osoitti, että tukipakettiepäilyt ovat pesiytymässä puolueen sisälle. Harva kepuedustaja muisteli, että aiemman pääministeri **Mari Kiviniemen** (kesk.) aikana EU-politiikan linja oli toinen.

Hallituspuolueilla ei ollut muuta mahdollisuutta kuin esitellä Suomen laina-apu sille sopivin perustein. Samanlaisia argumentteja euroapujen puolesta on kuultu salissa jo edellisten hallitusten aikana.

Väittelyn kovuutta kuvasi **Timo Soinin** (ps.) letku irti -ilmaisu. Perussuomalaisten ja keskustan mittalasi on niin täynnä, että puolueet irrottaisivat tilaisuuden tulleen Kreikan irti euroalueen hengityskoneesta.

Mutta eihän hallitus tämäkään Kreikka-keskustelun jälkeen kaatunut. Luottamuksesta äänestettiin, mutta sitä riitti.

Pressa ajaa Mersulla

Valtiollinen glamour piristänee pinttyneemmänkin tasavaltaisen mieltä sydäntalven päättyessä.

Herra palasi totisesti Linnaan, kun Tasavallan Presidentti vaihtui Suomessa.

Kuinka moni piti yllättävänä, että torstaina eduskunnan puhemiesaitiossa juhlallisen vakuutuksen lausui juuri **Sauli Väinämö Niinistö** (ent. kok.)?

Uuden aikakauden alkaessa valtiopäämiehen rooli muuttuu, kun valta kapenee. Suomalaisten usko vahvaan presidenttiin ei sen sijaan horju.

Presidentti-instituution muodolliseen asemaan tai ulkoisiin vallan merkkeihin ei puututa.

Presidentille jäävät edelleen muhkeat ja mukavat työsuhde-edut, kuten verovapaa työkorvaus, oma linna, edustusasunto, kesäasunto, panssari-Mersu ja sopivasti ulkomaanmatkapäiviä.

Korvikekuninkaan kaipuuta?

Virkaanastujaispäivän seremoniat osoittivat pääkaupungissa, että korvikekuninkaan kaipuu Suomessa on vahva.

Linnan edustalle kerääntyneet suomalaiset ottivat uuden presidenttiparin mielihyvin vastaan. Ja mikseivät ottaisi?

Presidentin ympärille rakennettavat seremoniat tuovat prinsessavauvoja tai kuninkaallisia häitä kaipaaville jotain lohtua. Näin säilyvät Suomessa pienet jäänteet entisaikojen monarkian tai tsarismin hohdokkuuksista.

JANNE IMPIÖ

VIIKON VÄRSSY

Se on suvussa...

Paljon tietoa puhelimen ikkunaan vaarimme piirsi talon tupakkiaskiin sodasta tultuansa

JUHA AALTOILA

KARI SALONEN

MTT:n erikoistutkija Terhi Latvala ja Helsingin yliopiston tohtorikoulutettava Laila Seppä etsivät tutkimuksessaan kuluttajien todellisia ajatuksia kotimaisista omenista. Heidän tutkimuksessaan koehenkilöt saattavat haistelun, maistelun ja hinta-arvion jälkeen joutua ostamaan omenia niistä lupaamaansa hintaan.

Omenaostoksilla laboratoriossa

Kuinka paljon olisit valmis maksamaan kotimaisista omenista? Kaikenlaista on helppo tutkimuksissa luvata, mutta viime syksynä tutkijat panivat kuluttajan tosipaikan eteen.

Lokakuun lopun harmaana päivänä kymmenkunta naista ja minä olemme ahtautuneina pieneen ryhmätyöhuoneeseen Helsingin yliopiston Viikin kampuksella. Olemme kokoontuneet – kyllä, nyt luette aivan oikein – ostamaan omenia.

Kauniita, ihanalta tuoksuvia kotimaisia omenia.

Istumme pöydissä kuin yliopiston opiskelijat. Jokaisella meillä on edessämme neljä valkoista paperipussia, joissa omenat meitä odottavat, vielä katseiltamme piilossa.

Lisää omenia on huoneen edessä valkoisissa, eleettömissä muovikaukaloissa.

Jokaisella meillä odottavat taskuissa ihan oikeat setelit ja kolikot, valmiina ostosten tekoon.

Huutokauppaa ensi kerran Suomessa

Ryhmätyöhuoneen omenamyynti ei ole kotimaisia omenia varten perustettu tilapuoti eikä muukaan markkinointitempaus.

Olemme ensimmäisinä Suomessa osallistumassa uudenlaiseen monitieteiseen kuluttajatutkimukseen. Siinä kartoitetaan kuluttajien aistinvaraisia arvioita omenista ja selvitetään, miten paljon niistä ollaan arvioiden perusteella valmiita maksamaan.

Kaikkihan me tiedämme, että kyselyissä kuluttajat julistavat ostavansa kotimaista ja luomua ja maksavansa siitä ilomielin tupla- tai triplahintaa.

Kaupassa toimitaan juuri päinvastoin. Ostoskorit ovat täynnä tuontitavaraa ja halvempi voittaa maukkaamman. Eihän suomalainen tuotanto yksittäisen kuluttajan ostoksiin kaadu.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen MTT:n erikoistutkija **Terhi Latvala** ja Helsingin yliopiston tohtorikoulutettava **Laila Seppä** aikovat välttää tämän perinteisen kuluttajatutkimuksen ansan.

Heidän tutkimuksessaan meidät, koehenkilöt, pannaan oikeasti lunastamaan lupauksemme.

Kun olemme ensin arvioineet tarjolla olevat omenat omien aistiemme avulla, kerromme, paljonko olisimme valmiita niistä maksamaan.

Hyvällä tuurilla meidän pitää tutkimuksen lopussa ostaa hedelmät siihen hintaan, jonka olemme ilmoittaneet niistä maksavamme. Maksuhalukkuutta mittaavan menetelmän nimi on BDM-huutokauppa.

Hintatarjoukset kannattaa siis miettiä tarkkaan.

Ensin haistellaan ja tunnustellaan

Koeasetelma tuntuu jännittävältä. Latvalakin vaikuttaa innostuneelta. Hän on tutustunut BDM-huutokauppaan Espanjassa edellisenä syksynä ja kesänä.

Kokeen alkajaisiksi pääsemme haistelemaan ja tunnustelemaan valkoisissa kaukaloissa olevia omenia. Kiertelemme omenia kuin kaupan hedelmätiskillä. Maistaa emme saa.

Meille kerrotaan omenista vain numerokoodit. Silti tunnistan niistä yhden. Se on ”ihan taatusti” Lobo.

Inhoan Loboa, tuota jauhoista, tunkkaisen ja tympeän makuista omenaa. Päätän, että mokomasta maksaisin enintään euron kilolta.

Toisen omenan arvioin Amorosaksi, joka taas on ehdoton suosikkini. Siitä olen valmis maksamaan viisi euroa kilolta.

Kirjaamme ostotarjouksemme kaikista neljästä lajikkeesta meille jaettuihin lomakkeisiin. Niillä hinnoilla ostaisin omenia mukaani, jos onni kokeen lopuksi suosii.

Tilanne on aivan vastaava kuin ruokakaupassa. Edessä laatikollinen omenia ja niiden yläpuolella kilohinta – siinä ainoat tiedot ostopäätöksen tueksi.

Lisätieto saa epäilemään näkemäänsä

Alkaa seuraava koekierros. Saamme tarjolla olevista lajikkeista lisätietoja. Tarjolla on mehukkaita, makeita tai happamia omenia, joista yksi on talouskäyttöön ja kolme herkutteluun.

Loboa luonnehditaan herkutteluomenaksi.

Hyvänen aika ja mitä vielä, tuumin. Kirjoitan lomakkeeseen jälleen enimmäishinnaksi yhden euron.

Amorosani näyttää myös olevan herkutteluomena, joten se pysyy viidessä eurossa.

Sen sijaan yksi rapsakan herkulliselta näyttävä omena on luokiteltu talousomenaksi. Pohdin, pitäisikö edellisen kierroksen tarjousta alentaa, mutta päätän tarjota siitä toisellakin kierroksella 3,50 euroa.

Maku yllättää ennakkoluuloisen

Kolmannella kierroksella koittaa iloinen hetki, kun saamme avata edessämme pöydällä olevat paperipussit ja maistella niissä olevia omenia.

Lajikkeet ovat edelleen samat.

Amorosa on taatun herkullinen, enkä muuta sen hintatarjousta. Sen sijaan talousomenaksi luokitellun rapsakan omenan maku on pieni pettymys. Päätän alentaa siitä tarjoamaani hintaa kahteen euroon.

Loboksi päättelemäni omena on minulle yllätys. Sehän maistuukin hyvältä!

Myönnän itselleni erehtyneeni edellisillä kierroksilla ja nostan siitä tarjoamani hinnan suoraan neljään euroon.

Neljäs omena osoittautuu hienoiseksi pettymykseksi ja lasken sen hintaa kolmeen euroon.

Kaupat jäivät syntymättä

Koe päättyy omenien myyntiin. Se alkaa myytävän omenalajikkeen arpomisella, sillä kaikkia omenoita ei ole tarkoitus myydä. Lisäksi arvotaan kierros, jolla antamani hintatarjous ratkaisee, saanko ostaa myytävää omenaa.

Lopuksi arvotaan lopullinen myyntihinta.

Hinnaksi tulee lähes kuusi euroa, eikä kukaan ole kirjannut lomakkeeseensa niin korkeata tarjousta.

Omenat jäävät tällä kerralla myymättä.

Maksuhalukkuus muuttui kokeen edetessä

Parin syksyisen viikon aikana omenoita kävi meidän jälkeemme maistelemassa vielä kaksitoista ryhmää.

Myymättä jääneiden omenien lisäksi Latvalalle ja Sepälle jäi runsaasti tietoa meidän mieltymyksistämme, joita tutkijat ovat analysoineet kuluneet pari kuukautta.

Alustavat tiedot osoittavat, että meidän mielipiteemme ovat muuttuneet kokeen aikana. Ensimmäisellä kierroksella ulkonäöllään miellyttänyt omena ei olekaan miellyttänyt maullaan tai päinvastoin.

Myös maksuhalukkuus on muuttunut omenasta saatujen lisätietojen tai maistamisen myötä.

”Näyttäisi siltä, että esimerkiksi Loboa ja Amorosaa kannattaisi maistattaa kuluttajilla, sillä niistä oltiin maistamisen jälkeen valmiita maksamaan enemmän kuin pelkän ulkonäön perusteella”, Seppä pohtii.

Niin. Seppä vahvisti, että Loboksi tunnistamani omena todella oli Lobo.

Joudun siis lopullisesti luopumaan ennakkoluuloistani sitä kohtaan.

JUHANI REKU

Tutkimusta kuvaillen ja maistellen

Kuluttajien aistinvarainen tutkimus ja BDM-huutokauppa on vain yksi osa Helsingin yliopiston ja MTT:n yhteistä makerarahoitteista omenahanketta, jossa tavoitteena on parantaa kotimaisten omenalajikkeiden aistittavaa laatua.

Hankkeeseen kuuluu useita osatutkimuksia, joiden tavoite on selvittää, millaisia kotimaiset omenalajikkeet ovat ja miksi niistä pidetään tai miksi ei pidetä.

Hankkeen ansiosta kotimaisista omenoista voisi lähivuosina olla kauppojen hedelmätiskeillä myös maun ja ominaisuuksien kuvailuja kuin viineistä ikään.

Parhaassa tapauksessa tutkimuksella vaikutetaan siihen, millaisia omenia Suomessa tulevaisuudessa viljellään, kertoo tohtorikoulutettava **Laila Seppä** Helsingin yliopistosta.

”Omenapuu on monikymmenvuotinen investointi. Sitä istutettaessa viljelijän pitäisi voida tietää, millaisia omenia kuluttajat oikeasti haluavat.”

Seppä esittelee grafiikkaa, jossa Suomen yleisin omenalajike Lobo lennähtää koko kuvion ulkopuolelle muita lajikkeita heikomman varastokestävyytensä takia. Siksi sillä ei pitäisi olla minkäänlaista tulevaisuutta ammattiviljelmillä.

Siitä huolimatta Lobo pärjäsi huutokaupassa kohtuullisen hyvin. Sen maku miellyttää kuluttajia.

JUHANI REKU

FAKTAT

Omena Suomessa

Omena on kotipuutarhojen suosikkihedelmäpuu, mutta sitä viljellään myös myyntiin. Vuonna 2009 myydyistä omenista kuusi prosenttia oli kotimaisia.

Maatalouden tietopalvelukeskuksen Tiken tilaston mukaan vuonna 2007 Suomessa oli 192 pinta-alaltaan yli 0,5 hehtaarin omenatarhaa. Niiden yhteisala oli 614 hehtaaria.

Yli puolet kotimaisista omenista tuotetaan Ahvenanmaalla.

Koko maan yleisin lajike on Lobo yli neljänneksen osuudella myydyistä omenista. Seuraavaksi yleisimmät lajikkeet olivat manterella Kaneli ja Jaspi, Ahvenanmaalla Amorosa ja Rubinola.

Omenatarhojen puut ovat varsin nuoria. Lähes puolet on istutettu vuosina 2003–2007.